

CITATELJI! Prosimo, pogledajte na številke poleg naslova za dan, ko Vaša naročnina pride. V teh časih splošne cen, potrebne za tiskanje. Skušajte imeti na. *Library of Congress*

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

Registered as Second Class Matter September 25th, 1940 at the Post Office at New York, N. Y., under Act of Congress of March 3rd, 1879.

No. 73. — Št.

(Telephone: CHelsea 3-1242)

NEW YORK, FRIDAY, APRIL 16, 1943. — PETEK, 16. APRILA, 1943

NA NEKAJ VEČ KOT na dan dobivate... 'GLAS NARODA' PO POŠTI NARAVNO NA DOM (Izvenil sobot, nedelj in praznikov) **2c** **CITAJTE, KAR VAS ZANIMA**

VOLUME LI. — LETNIK LI

AEROPLANI ZA MACARTHURJA

Razne vesti

Vojni tajnik Henry L. Stimson je včeraj na časnikaški konferenci povedal, da bodo Združene države poslale večjo množino aeroplanov v Avstralijo, dodal pa je, da so prišle zahteve po aeroplanih tudi iz več drugih krajev. Ta izjava je bila sicer uljuden, pa vendar jasen ukor za generala MacArthurja, ki je zelo resno zahteval več aeroplanov.

Stimson je pripravil zelo skrbno sestavljeno izjavo glede položaja na jugozapadnem Pacifiku. Četudi pa je bila MacArthurjeva zahteva najbolj glasna, je pri vsem tem Stimson omenil, da so "avstralski uradniki" posebno zatrjevali, da Japonci ogrožajo njihovo deželo in da je treba povečati obrambo in da zelo potrebujejo aeroplane.

"Slučne zahteve smo prejeli tudi iz drugih krajev sveta," je rekel, "To je lastno vsem odločnim uradnikom—vojaškim in civilnim—ki so blizu vojni nevarnosti. Odgovornost teh uradnikov je v resnici prava in bi bili v obeh ljudi brezstrani, ako se ne bi dovolj zavedali nevarnosti."

Stimson je tudi povedal, da imajo šefi skupnega generalnega štaba nlogo zalagati vse zavezniške narode s potrebnim materijalom in pošiljati materijal na one fronte, na katerih je najbolj potreben.

"Zelo težavno je razdeliti omejeno množino materijala v pričo velikih zahtev," je nadaljeval Stimson in prednost se mora dati na podlagi natančnega proučevanja vojnega položaja po celim svetu."

"Skrbeli bomo, da bodo ameriški in avstralski letalci dovolj preskrbljeni z aeroplani, ne samo, da bodo nadomeščene izgube, temveč, da bo tudi ojačena njihova zračna sila, da se bo mogla meriti z vedno bolj naraščajočo sovražno zračno silo."

V Washingtonu se nahaja avstralski generalni pravdnik in vnanji minister H. V. Evatt, ki je prišel v Ameriko nalašč zato, da pojasni vladi veliko potrebo za aeroplane in rekel, da Avstralija v pošiljanju aeroplanov ne zahteva nobene prednosti pred drugimi deželami, da pa je položaj na jugozapadnem Pacifiku tako zelo resen, da je Avstralija opravičena zahtevati zlasti mnogo aeroplanov.

SMRTNE OBSODBE V CELOVCU

Stockholm, 14. aprila. — Poročilo Rätterjeve agencije se glasi, da je bilo v Klagenfurtu (Celovec) pred ljudskim sodiščem obsojenih na smrt 13 oseb zaradi protinacističkih aktivnosti. 24 drugih je bilo istočasno obsojenih na zaporne kazni. Neki Avstrijec je bil usmrčen, ker je poslušal tujezemske radio oddaje. V Berlinu pa je bilo obsojenih na smrt pet oseb zaradi trženja na črnem trgu in vtihotapljanja blaga.

Nova članica WAVES

Indianapolis. — Ženska mornariška organizacija WAVES bo kmalu imela Mary Christmans, ker se je za službovanje v omenjeni organizaciji prijavila mlada ženska s tem imenom.

DOVAŽANJE VOJNEGA MATERJALA RUSIJI

Gorenji zemljevid kaže severno pomorsko pot, po kateri Anglija in Zdr. države pošiljajo vojni materijal v Rusijo.

V ITALIJI NE BO NOBENE VSTAJE

London, 14. aprila. — Premier Mussolini je danes prav tako popularen pri Italijanih, kakor je bil doslej in Italijani niso v nobenem oziru na robu kakšne revolte proti fašističnemu režimu, vključno z udarcem, ki so jih doživeli tekom te vojne.

Tako sliko položaja v Italiji je podal britski mornariški častnik, ki se je vrnil iz ujetništva v Italiji, kamor je bil odpeljan v juliju, leto 1940. Poveljniški častnik Brown je bil med onimi britskimi vojnimi ujetniki v Italiji, ki so bili pred kratkim zamenjani za italijanske vojne ujetnike.

Mož je povedal, da se Italijani sedaj med seboj na ulicah pozdravljajo čisto z izrazom: "Speriamo," kar je prva beseda v stavku, "Upajmo, da bo kmalu konec vojne."

Brown je rekel, da Italijani sovražijo Nemce in se jih tudi bojijo in vsa propaganda v nasprotno smer ne zaleže nič. Dejal je, da je opazil, da ima ljudstvo več respektja do Britancev. V ujetništvu se vojnim ujetnikom ni ravno slabo godilo, a vendar so se v glavnem zanašali na zavoje, ki jim jih je redno dostavljala Rdeči križ.

Willkie se še ni odločil glede predsedniške kandidature v letu 1944

Sacramento, Cal. — Wendell Willkie je povedal kufifornijskim republikancem, ki so ga povabili, da naj dovolj, da postavijo njegovo ime na kandidatsko listo za predsednika v državnih primarnih volitvah, da se še ni odločil kaj bo storil z ozirom na predsedniško kandidaturu.

Naciji so pripravljene braniti južno Italijo pod gotovimi pogoji

London. — Poročila iz Švice navajajo, da je Nemčija pristala na to, da prevzame obrambo Sicilije, Sardinije in tretjino glavnega južnega dela Italije, v slučaju zavezniške invazije kontinenta od te strani.

Ta sporazum je bil menda dosežen tekom konference med Hitlerjem in Mussolinijem ter njunimi svetovalci, ki so se sešli z njuno pretekli teden.

Dodatno k temu je Nemčija obljubila, da bo poslala v južno Italijo vse protizračne topove, ki jih more sama odstopiti, ravnotako bodo poslani v Italijo nemški inženirji in nemške čete, ki bodo šle tudi v Saloniki in na druge grške otoke, kateri so pod italijansko okupacijo.

Ako bodo naciji res vzeli v svoje roke obrambo vseh predelov, ki so tozadevno označeni, tedaj bo imela Nemčija pod svojo vojaško kontrolo 40 tisoč kvadratnih milj italijanske zemlje.

Nemška podtalna radijska postaja, Gustave Siegfried Eins, ki vešah razkrinjuje nacijske voditelje, ki se bogatijo z grafitom, je nedavno poročila, da je nemški snaršal Edwin Rommel, ki poveljuje nacijskim četam v Tuniziji, razpravljal z nekimi italijanskimi admirali o pogojih, pod katerimi bi Italijani dali naciji na razpolago dvajset rusilcev, da bi se rešilo,

kolikor mogoče moštva osiščnih čet iz Severne Afrike.

Italijanski admiral je bil pri volji sodelovati, toda samo ako bi bila poslana iz Tunizije vsa italijanska zračna sila prej, kot bi se pričelo z izvažanjem čet na varno.

Dalje je admiral stavil pogoje, da bi moralo biti prepeljanih iz Tunizije ravno toliko italijanskih kot nemških čet in nemški napadalni zračni oddelki bi morali biti poslani v Sicilijo, da bi ščitili prevažanje vojaštva na varno. Nemčija bi morala dostaviti več olja v Sicilijo, kakor tudi protizračne topove.

Po drugi strani je prišla iz Švice vest, da se je konference Hitlerja in Mussolinija zavlekla, ker je Mussolini zahteval, da prične osišče apizati Balkan, ker se je izkazalo, da strahovi in železna pest nista mogli zadušiti odpora. V tem poročilu je rečeno, da bo osišče najbrž objavilo, da je zdaj zavzelo stališče omiljenja in prizanesljivosti z ozirom na zatrdjanje odpora na Balkanu.

NEMOGOČ NAPAD NA NEW YORK — ?

Ali je mogoče zračni napad na New York? To se vprašuje vsak Newyorčan. K temu vprašanju dajeta odgovor italijanski list "La Tribuna Illustrata" in japonski general Sato, ki oba pravita, da je New York v veliki nevarnosti pred sovražnimi bombniki. Italijanski list pravi, da novi nemški bombnik Heinkel-177 kaj lahko prileti iz zapadne Francije nad New York in ga bombardira; general Sato pa trdi, da morejo japonski bombniki bombardirati ameriška mesta ob Pacifiku.

Resnica pa je, da nemški Heinkel bombnik, če niso zgradili prav posebno velikega, ne more preleteti Atlantika z več-

jim tovorom bomb kot z zavitkom lešnikov. Lahko pa je mogoče, da so Nemci zgradili že tudi tako velik bombnik Heinkelove vrste, da bi mogel prileti nad New York z zalogo bomb, toda vrtniti se ne bi mogel. Vreči bi mogel nekaj bomb, ki bi napravile kolikor toliko škodo, toda bil bi izgubljen. Zato bombnega napada na New York skoro ni mogoče pričakovati, razum, da bi Hitler v svoji besnosti in obup, in da bi se mogel ponašati, da je bombardiral največje mesto na svetu, ukazal kakemu letalcu, da poleti nad New York, ga bombardira, toda za letalca bi bila gotova smrt.

Pobegli gangsterji prijeti

San Francisco, 14. aprila. — Od štirih kaznjencev, ki so pobegli pred nekaj dnevi iz jetniškega otoka Alcatraz v Kaliforniji, sta bila dva prijeta živa, eden je bil ustreljen in o drugem se sodi, da je utonil tekom plevanja v nevarnih vodah okrog jetniške kolonije.

Kakšno kazen bosta dobila dva prijeta ubežnika še ni znano, a eden od njiju, po imenu Hunter, se brezdvoma izgubil vse kredite, ki si jih je dozdaj zaslužil v jetnišnici in bo moradal dobiti naknadnih nekaj let ječe, poleg 25 let zaporne kazni, katero odslužuje sedaj.

Pobegli kaznjenci so prišli na Alcatraz zaradi bančnih in drugih velikih ropov ter ugrabljenja. Floyd Hamilton, ki je bil na begu ustreljen, je bil zloglasni bandit s Srednjega zapada,

ter brat gangsterja, ki je pripadal Barrow-Bonnie Parker gangi.

Kaznilniški vodja Johnston je dejal, da trupel ubitih dveh gangsterjev najbrž ne bodo nikoli našli. Hunter in Karpis, ki sta bila privedena nazaj v jetnišnico tudi najbrž ne bosta nikoli izdala ničesar o tem, kako se je vsem štirim posrečilo narediti skupen načrt za beg. Preden so pobegnili so se vsi štirje namazali z neko maščobo, da bi se v mrzli vodi ne prehladili, ker bežali so v sami spodnji obleki. Preostala dva nočeta povedati, dali so imeli s kom dogovor, da jih bo na določenem kraju čakal z obleko.

ADVERTISE in "GLAS NARODA"

Ruska fronta

Rusi bombardirali nemška mesta

Sinoči so dobili nemški industrijski kraji hude vdarce iz zraka z vzhoda in zahoda. Ruski aeroplani so zaneli velike požare v baltskih zalagalnih pristaniščih Gdansku in Koeningbergu, Angležji pa so bombardirali Stuttgart. V vseh treh mestih so nastale velikanske razstrelbe.

Kot pravi poročilo iz Moskve so bili posebno veliki požari in razstrelbe v bližini velikih tankov za bencin v Gdansku.

Letalci so tudi opozili velike požare v pristanišču in na železniški postaji v Koeningbergu.

Moskva pravi, da so se vsi ruski aeroplani vrnili.

Angležji so pri bombardiranju Stuttgarta izgubili 23 aeroplanov.

Navzlic temu, da pravijo večrajšnja poročila, da so boji na ruski fronti precej oživel, vendar pravi nek članek v "Rdeči zvezdi", da se rdeča armada v prvi vrsti pripravlja na bodoče boje.

Armade si hočejo utrditi svoje postojanke za prihodnje velike operacije. Zamrznjene reke so bile pozimi za Ruse zelo ugodne, kajti služile so jim za ceste, sedaj pa se je led stajal in so jim v oviro. Sneg je skopnel, nastalo je veliko blato in zaope je zalila voda.

Rusi so pričeli s precejšnjimi napadi ob Donecu, kjer imajo zbrano močno armado na zapadni strani reke. Boji se vedno ponavljajo pri Izjumu, Čugurjevu in Balakleji.

Ruske baterije obvladujejo Novorosisk in Nemci se ne morejo posluževati njegove industrije. Novorosisk, ki ima velike tovarne za cement, je skoro vse porušen. V razvalinah so gledališča, železniška postaja in skoro vse hiše.

V vojnem ujetništvu sta se srečala

Stotnika Samuel M. Bloom in Harold W. Keschmer iz Ne v Yorku, sta oba pohajala v isti kolegij ter služila, kot začetnika, v isti bolnišnici, a se vključ temu nista nobenkrat srečala ali videla dokler ju ni prinesla usoda skupaj v japonskem ujetniškem taborišču.

Njuni družini, ki sta si bili prej tuji, sedaj stalno izmenjujejo med seboj telefonske klice in obiske, ker obe družini čutiti, da imati sedaj nekaj skupnega, ko sta fanta skupaj v ujetništvu.

Oba stotnika, eden je star 38 drugi 32 let, sta bila na Corregidorju in dolgo po padcu tega kraja, ni bilo od njiju nobene vesti. Oba sta opravljala zdravniško službo v armadi. Po dolgem čakanju je končno prišla vestu, da sta bila oba zajeta in njuni stariši sedaj upajo, da jim na je dovoljeno opravljati zdravniške posle v taborišču, ker na ta način bodeta najlažje prenesla težko nlogo vojnega ujetništva.

Vprašanje mode za čuvajke proti zračnim napadom

New York. — Medtem ko ženske po tovarnah in drugače čezdne bolj nosijo takozvane "slacks" ali ženske hlače, se je pa newyorški župan postavil po robu novi in ženskam, ko je zavrnil vzorec uniforme za mestne zračne čuvajke zato, ker je ta uniforma vključevala "slacks". Ta njegov diktum prizadeva 50 tisoč newyorških prostovoljnih čuvajk proti zračnim napadom. Moditske, ki so napravile vzorec uniforme, kot tudi ženske čarvaje zdaj nekoliko postrani gledajo župana, ter najbrž tuhtajo, kako bi ga prekanile, da bo obveljala beseda mode in žensk.

Sladkorni tatovi na delu v Brooklynu

New York. — Sladkor postaja predmet vlomov in čudno je, da se tatovom vedno posreči spraviti na varno velike množine sladkorja in jih nihče ne zasledi. Te dni so vlomili tatovi v trgovino na debelo v Brooklynu in so odpeljali 28 tisoč funtov sladkorja v truku, katerega so si izposodili kar od trgovine, katero so oplenili. V skladišče, kjer je bil spravljen sladkor, so prišli skozi strešno okno, oziroma lino. — Pred dvema tednoma je bilo v nekem kraju v Brooklynu tudi vikradnega 10 tisoč funtov sladkorja, toda ta je bil že naložen na truku in so ga tatovi enostavno odpeljali brez sledu.

Brodolomci dospeli v Boston, Mass.

Boston. — Kakor je zdaj poročal mornariški department, je bila v mesecu februarju potopljena ameriška trgovska ladja srednje velikosti in pri tem je izgubilo življenje 16 mož posadke. Triindvajset mož posadke pa je doseglo Boston. Rešeni so dejali, da je ladja ostala prav malo časa na površju, ko jo je zadelo torpedo iz sovražne podmornice. Može so se rešili kakor hitro so pač mogli spustiti rešilne čolne in splave v morje z naglo se pogrezujoče ladje.

Zdravnik se je zastrupil

Mount Vernon. — Dr. Chas. Layton Weitz, star 47 let, se je sam zastrupil na svojem domu pred par dnevi in je potem umrl v bolnišnici, kjer je praktical, kot splošni zdravnik in kirurg. Njegovo smrt je zdravniški preglednik označil, kot "samomor rudi trenutnega mentalnega vznemirjenja." — Zdravnik je bil član zdravniškega štaba bolnišnice.

Gen. Hurley na poti na Bližnji Vzhod

London, 14. aprila. — Brigadirni general Patrick Hurley, posebni odposlanec predsednika Roosevelta za Srednji Vzhod je odpotoval iz Beiruta v Bagdad po desetdnevnem obisku v Siriji in Lebanonu.

Angleška prestolonaslednica inšpicirala svoj regiment

London. — Prestolonaslednica Elizabetha, hči kralja Jarija VI. in kraljice Elizabete, je te dni sama inšpicirala tančni bataljon njenega lastnega regimeta, ki se imenuje Grenadier Guards. Princeza je bila pozdravljena s kraljevo salutacijo. Elizabeta je bila imenovana za polkovnico tega regimeta, ko je bila pred enim letom stara 16 let.

Kratka Dnevna Zgodba

FRANCE BEVK:

ŠTIRJE VINARJI

Bog ve, koliko časa je hodil po mestu, se ustavljal, nagovarjal ljudi, in pripovedoval vsakemu isto ter se odpravil dalje s povešeno glavo.

Zapazil sem ga pri izložbenem oknu neke prodajalnice, kjer je opazoval — roki v obirnih žepih sukaje — predmete za veliko šipo in pa mimoidoče ljudi. Srednje velik človek, črno oblečen, po videzu morda kak učitelj ali uradnik z dežele, gladko ostrizanih las in angliških brki; precej debel obraz je gledal s svojimi velikimi očmi nekoliko ustljivo drzno v svet, vendar bi dober opazovalec opazil v njih tudi plač, poleg tega je bil videti nervozen, nestrpen in zelo nezadovoljen.

Medtem, ko se mu oči nekaj sekunde po ljudeh in mu je leva roka parlat segla v telovnikov žep in se zopet umaknila, je dospel do knjigarne, kjer se je ustavil pred izložbo, a poleg njega jaz.

Parkrat me je pogledal, enkrat sem celo čutil, da ne more kreniti pogleda od mene, potem pa je dejal:

"Slika na naslovni strani knjige, ki jo gledate vi, je nemuna. Sploh pa je knjiga predraga in ni vredna."

"Hm," sem dejal. Nisem mu hotel pokazati pozornosti, dasi me je zanimal.

"Tudi če bi imel denar, je ne bi kupil, dasiravno je od drugega pisatelja. Dostojevski je dober pisatelj."

"Hm."

Zdelo se mi je, da se hoče odpraviti, vendar je še postal ter se parkrat nestrpen prestopil, ko da ne ve, kaj reči.

"Ali mislite kaj kupiti?"

"Ne. Kar tako gledam, in vi?"

"Nimam denarja," je dejal in pri tem pokazal nekoliko zadrege. "To se pravi — da — no, saj je vseeno. Ali greva dalje?"

Prestopil se je z nestrpnim korakom.

"Denar je zelo važen za človeka, celo najmanjša vsotica je lahko velike važnosti."

Šla svo skozi ulice, preričala se med ljudmi. Ko je videl, da ne rečem ničesar, je govoril dalje:

"Recimo, no goldinar. To je pač majhna vsotica denarja. Malo je ljudi, ki ga ne bi imeli vsak trenutek pri sebi. Vendar, lahko se zgodi, da ga kdo nimam. Kaj pravite, da se to ne bi moglo zgoditi? Vi sploh ničesar ne pravite, ampak recimo — nekdo ima opraviti in to važno opravilo. Pa mu manjka denarja, in ne more opraviti. Moja primera ni bila. Torej gre za neko stvar, ki ima odločiti vse poznejše življenje, vso srečo, tudi srečo drugih, srečo družine, pa mu manjka čnega samega goldinarja, te malenkostne vsotice, in ne ve, da brez njega, no — ali ni grenko to? In poleg tega sam ga je poprositi tega ali onega, da bi mu dal ta smesni goldinar; saj bi se mu smejal; morda bi mu ga dal, kdo ve? A eno je — sram ga je, da bi prosil in vprašal. Ukraški pa ne more, ne sme, četudi bi ga posestnik niti ne pogrešil. Oropati tudi ne, še manj pa ubiti koga radi goldinarja, tudi če bi šlo za velilkansko stvar — kaj ne? Osamljen je, brez moči — da, ko bi bila kak velika vsota, tisoč, milijon, a ta brezpomembni goldinar ga poniža v cestni prah, jezi ga in žalosti ta mala zapreka, ki je v tem slučaju zanj kot — cel milijon. Gospod, povejte mi, ali ni to grenko?"

Šla sva preko razsvetljenega trga in se nisva nič ustavila. Pripovedoval je naglo in z neko tehtnostjo, poleg tega pa je pogledoval name z očmi, katerih bliska nisem morel razumeti. — Klobuk je bil vzel z

glave in ga držal v levi roki.

"Da," sem dejal, "tako malenkostna, pa trda. Zapreka je grenkejša od velike stvari, ki bi je s človeškimi močmi sploh ne bilo mogoče premagati."

Šla sva nekaj časa tiho, dalje; on je gledal v tla, ko da je poparjen, zamisljen.

"Denimo drug slučaj," je povzel znova, "ki je prvemu popolnoma enak, samo situacija je malo drugačna, nekoliko bolj jasna. Zamislite se v to situacijo. — Recimo, na primer, da se pelje okoličan v mesto. Obolen mu je otrok, ali recimo: žena mu je obotela, pa gre. Ni mu veliko denarja pa izračuna doma toliko in toliko bo in reze vzame s seboj, pa ne več kot toliko in toliko. Gre k zdravniku in plača; gre v lekarnico in plača. Ostane mu še nekaj in za vožnjo. Izračuna, lačen je, pa gre v gostilno. In veste, tu ali ni prav računati, ali pa je bila klobasa toliko dražja, ko pride ven, prsteje, zopet in manjka mu deset vinarjev za železnico; samo deset vinarjev. Ali ste se živveli v situaciji?"

"Hm," sem pritrtil. V resnici pa sem bil truden od njegovega pripovedovanja, bolj zatopljen v svoje misli, gledajoč ljudi, ki so naju srečevali, in prehitivali.

"Žena je doma bolna, ali, recimo, otrok in čaka zdravit, ta njemu jako mila oseba a on je sredi mesta, sit sicer, a mu manjkajo štiri, ne, rekel sem, deset vinarjev. Smešno, kaj ne? Ali ne bi stopil do bližnjega človeka in mu dejal s polknomom: "Prosim, podarite mi deset vinarjev tako in tako." — Ozmerjali bi ga, češ, da se ni treba norčevati, ali bi mu rekel, da na tako prefrigan način ne treba beraditi. Nazadnje bi prišel redar in vprašal gosposkega berača za ime, stanovanje, bivališče, opravilo in bi vse to po vrsti popisal. Smešno, kaj ne? Stopil bi morda k družbi ljudi in jim popisal vse po vrsti in jim obrazložil po pravici. Poslušali bi ga molče in gledali, kako bi on rdel. Nazadnje bi ga vprašali to in ono, po letini, po vsem vrugu. Slednjilo bi morda segel kdo v žep in mu dal dva vinarja. Drugo boš pa drugje dobili. In bi zopet šel isto pot. Ali ste se živveli v situaciji, gospod?"

"Da, da."

Zdel se mi je nadležen. Čemu mi to tako vsiljivo opisuje? "Vidite, in on gre dalje. Misli, ko bi naletel na kakoga znanca. Pa, ali ima sploh kakih znancev v tem mestu? In mesto je veliko, kje je znanec? Gre na koločvar, išče po trgu, ali ni morda kdo izgubil deset vinarjev. Gleda na koločvaru po tleh. Tam bi stopil k temu ali onemu in mu dejal, pa mu omeni samo o vremenju, potem o letini in nazadnje napelje morda pogovor na denarne stvari.

"Nič ljudje imajo lastnih misli polno glavo. Pretakne vse žepa, ali ni morda kje pozabil desetice, ali se mu ni kam zatekla. Ni je. Če bi rekel pri blagajni? Ne, pri blagajnici ni nič. Tako odide vlak, a njegova oblije mrzel pot po hrbtu, žalost — doma čaka bolnik — morda ta čas umira. — Pa saj gre še večerni vlak in dotle! Umolknil je in gledal v tla. Mimo naju so šumele lepe obleke sprehajajočih se žensk in celo ozračje parfuma. Njegov obraz se mi je videl silno pobit.

"Šel bi zopet po mestu, zopet

Kužne bolezni v srednjem veku

PO NAŠIH KRAJIH

(Nadaljevanje.)

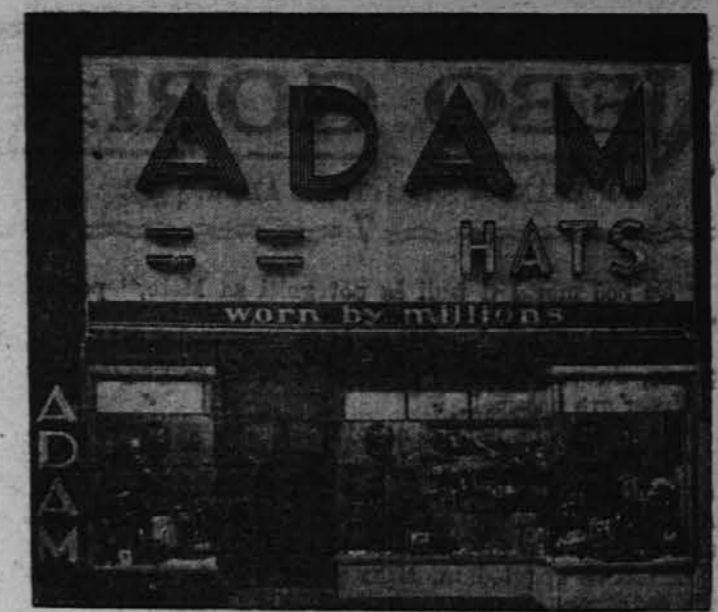
Po velikem potresu leta 1511 se je kuga pojavila na Kranjskem in najbrž je prišla v goste tudi leta 1529, ko je razsajala po bližnjem Štajerskem. Leta 1532 je obiskala grozna morilka Tolminsko, in deset let pozneje je pravilni Bog, kakor pravi Valvasor, zopet pustil dvojno šibo na Kranjsko: lakoto in kugo. Priletela je ogromna jata koblice, ki so po vsej deželi obrle vse, kar je bilo zelenega. Spravile so se potem na kupe ter začele gniti in smrdeti. Ker ni ničesar zraslo, so ljudje gladoveli in najboljše smrad je povzročil kugo, ki je davila še leta 1543. Na Goriškem so jo bili že prosti in zato so dobro zavarovali mejo proti Kranjskemu. Vendar jo omenjajo leta 1533 tudi po Krasi. Ljudje so takrat

cepali, kakor bilke, pod koso. Vnovič se je preselila iz Goriškega na Kranjsko leta 1563 in je hudo morila po Ljubljani. Gosposke so pobegnile v Kamnik. Naslednje leto so jo imeli v raznih krajih po Dolenjskem. Leta 1567 se je prikazala v Ptuj in v naslednjem desetletju je zopet večkrat morila po vsem Kranjskem. Škofja Loka je imela svojo kužno leto 1582. Leto pozneje se je zopet pojavila v Ljubljani, kjer je pozimi opravljala svoje žalostne obiske. Spomladi l. 1586 se je začela zelo širiti po vsem Štajerskem, zlasti po Dravskem polju in v Mariboru. Vlada je izdala stroge odredbe. Vsi semnji so bili po Štajerskem prepovedani.

Leta 1598 se je kuga najprej oglasila na Koroškem, odkod jo je neki dijak zanesel v Ljubljano. Drugo leto so jo imeli že po vsem Kranjskem, Goriškem in mnogih krajih Štajerske. V Ljubljani je pobrala tudi več mestnih očetov in med njimi mestnega sodnika Ivana Arbina in njegovo soprogo. Še hušje je gospodarila v Novem mestu, kjer je prebivalstvo skoraj čisto iztrebila, in je rasla po zapuščenih ulicah in trgih trava.

Poslej je bilo po slovenskih deželah par desetletij mir. L. 1624 so jo zanesli iz Ogrske in Varaždina v Ptuj. Kamnik in še nekatere druge kraje po Gorenjskem. Naslednje leto je po Gorenjskem ponehala a klatila se je zopet par let po Dolenjskem in okolici Celja. V Ptuj je tako strašno gospodarila, da se tisti leta nihče ni upal v mesto. Tudi Novo mesto je čepilo silno trpelo ter skoro izumrlo v tistih letih. L. 1631 so imeli kugo okoli Loža, tri leta pozneje pa v Idriji in Vipavi od koder je šla na Goriško.

Najljutejše je napadla strašna morilka slovenske pokrajine okoli l. 1645. Vse avstrijske dežele južno od Donave, so takrat izgubile mnogo prebivalstva, tako Ogrska, Hrvaška, Goriška, Kranjska, Koroška in druge. Na Štajerskem je samo v celjski okolici spr-

Ta slika predstavlja le eno izmed Adam Hat prodajalen v vsakem velikem mestu v Ameriki od obali do obali. Ta izložba klobukov, ki jih je videti v izložbenih oknih Adam trgovin, predstavlja samo eno izložbo 200 Adam prodajal. Adam klobuke nosi na milijone ljudi in več kot katerikoli drugi klobuk. Visoka kakovost in nizke cene so poglavite lastnosti Adam klobukov

vila okoli 10.000 ljudi pod zemljo. Hudo je davila tudi v Ptuj in drugih krajih Spodnje Štajerske, odkoder je prišla na Kranjsko. Po Dolenjskem se je niso iznebili do leta 1650. Nikjer pa ni divjala hušje, kakor v Dravljah pri Ljubljani, kjer je skoro vsa vas izumrla in je bilo v enem samem dnevu 80 mrtvih. V spominu na leto 1645 je postavljenih mnogo spomenikov, znamenj, kapelic in cerkva po vseh slovenskih krajih.

Na Kranjskem je po letu 1645 takorekoč ponehala kuga pač pa je še divjala po sosednjih deželah. Z veliko ljuto stjo je nastopila v letih 1679 in 1680 na Štajerskem.

Zanimiv je bil pojav kuge na Goriškem l. 1682 ker je izpričano, da je ena oseba okužila mesto in deželo. Neki hrvaški trgovec je prišel iz Vidma in Šempas in tam uničil nagle smrti, ne da bi se ugrtivila bolezn. Ko je nekaj dni pozneje neki Goričan prenočil v isti postelji, je nenadoma zbolel in kmalu potem v Gorici umrl. Krdmarjeva družina, ki je prvega popotnika sprejela, je skoraj vsa izumrla in domača hči je zanesla kugo v Prvačino. Kmalu so številni slučaji bolezni pričali, da je tudi Gorica

okužena. Najhuje je morila kuga v juliju in avgustu istega leta. S strogimi odredbami pa so jo proti koncu leta popolnoma zatuli.

V 15. stoletju se je kuga pojavila le mimogrede v posameznih krajih na Štajerskem in Koroškem, po drugih naših krajih je ni bilo več potam.

Po tem kratkem pregledu kužnih časov naj navedemo, še, kakšna zdravila so ljudje rabili proti tej strašni bolezni.

Četudi jih je žalostna izkušnja vedno iznova poučila, da proti kugi ni nobenega sredstva, so se vendar oprijemali raznih zdravil, izmed katerih se nekatera dobila celo velik sloves. ki pa nam tudi kažejo, na kakšno nizki stopnji je bila tedaj zdravniška veda. Za bule so rabili razne oblike in priporočali piti terjaker ali podleskov čaj. V neki zdravniški knjigi pa najdemo celo zapisane te-le pripomočke: Na tešče pij svojo vodo ker ta prežene iz želodeca gnulobo in odpre jetra in čreva. Ako čutiš, da je zrak okoli tebe okužen, digni se pogosto ob kozla, ki hudo smrdi, ali pa pojdí duhat zrak na stranišče. Nekaj časa so kpt najboljšo sredstvo slovele krastače in krote. Zdravniki in drugi ljudje so jih lovili med šmarinami mušami, češ da ta žival dobro vleče nase kužni strup. Natikali so jih na kobilčke, posušili na solcu pa dobro stikali na prah. Prah stolčenih krastač so gospoda in kmetje nosili v svilnatih mešičkih na srčni jamici. Nekateri pa so nosili kar cele krote občene okoli vratu. Drugi so jih pa kuhali na mleku ali kislu in vse skupaj pojedli, ali pa namazali na obliž ter devali na kužne rane.

Radi hude nalezljivosti kužnih bolezni, pa je veljalo pravilo: Ognj se ob času kuge kakor hitro mogoče vsakega sumljivo bolnega in beži iz okužene hiše. Radi tega je nastal med ljudstvom pregovor: Če kuga pride v deželo, kupi si par novih devljev in beži tako daleč, da se ti strgajo podplati. Plehki so jo res brez potegnili iz mest in se pozaprti po svojih gradovih kamor niso zlepa pustili tujoa. Če se je kdo približal gradu so ga prepodili s streli.

Iz vsega tega je razvidno, da so se oblasti dovolj trudile, da bi vzdrlžalo red in da bi po možnosti zatrla ali vsaj omejila strašno bolezen, ki je napravila v nekdanjih časih veliko gorja. Toda zdravstvena razmere in še bolj splošna nevednost tedanje dobe sta vzrok, da je kuga strahovito morila v prejšnjih stoletjih. Danes si mi predstavljati ne moremo gorja, ki so ga pretrpeli ljudje v tedanji dobi, in ni čudno, če so se v obupu vdajali tudi raznovrstnemu praznovrju.

Prva knjiga, ki je izšla v slovenščini iz naci-fašističnega vpada v domovino

"Ko smo šli v morje bridkosti"

Spisal Rev. K. Zakrajšek

Knjiga "Ko smo šli v morje bridkosti" pripoveduje, kako je Hitler nastavljal ljude in njihovo državo za Jugoslavo in njihovo državo za dolgo prej kot je napadel. Z napadom je odprl zatvorice, skozi katere so se pričelo razlivati "morje bridkosti" na Slovenijo in ostalo Jugoslavijo. Kakor strašni "lintereni" so Nemci, Italijani in Madžari planili na naše ljudi in njihovo zemljo.

Knjiga je fino izdelana, ima 207 strani in je vezana v platno.

Stane \$2.50

Poština in zavarovalna plačana.

Naročite knjigo — "KO SMO ŠLI V MORJE BRIDKOSTI". — Vsak Slovenec bi moral čitati to žalostno zgodovinsko zgodbo slovenskega naroda. — Naročite jo lahko pri:

SLOVENIC PUBLISHING CO.

216 West 18th Street New York City

VAŽNO ZA NAROČNIKE

Poleg naslova je razvidno do kdaj boste plačano naročnino. Prva številka pomeni mesec, druga dan in tretja pa leto. Da nam pripravite nepotrebnege dele in stroške, Ves prosimo, da skrbite naročnino pravočasno poravnati. Pošljite naročnino naravnost nam ali jo plačajte našemu zastopniku v vašem kraju ali pa kateremu izmed zastopnikov, ki jih imenuje na tiskanih s čebelimi črkami, ker so upravičeni obiskati tudi druge naselbine, kjer je kaj naših rojakov naseljen. Zastopnik bo vam izročil potrdilo za plačano naročnino.

- ALABAMA: San Francisco, Jacob Leuchle
- ARIZONA: Pueblo, Peter Cullig; Wausenburg, M. J. Mayak
- INDIANA: Indianapolis: Fr. Markich
- ILLINOIS: Chicago, J. Berth; Chicago, Oscar J. Fabian (Chicago, Oscar in Illinois); Joliet, Jennie Bamber; La Salle, J. Spelich; Mascoutah, Martin Dole; North Chicago in Waukegan, Max Warlek
- MARYLAND: Kittimiler, Fr. Vodopivec
- MICHIGAN: Detroit, L. Plankar
- MINNESOTA: Chisholm, J. Lukanich; Ely, J. J. Peebel; Eveleth, Louis Goude; Gilbert, Louis Vesnel
- MONTANA: Roundup, M. M. Pantan; Washoe, L. Champa
- NEBRASKA: Omaha, P. Brodaries
- NEW YORK: Brooklyn, Anthony Svet Gowanda; East Stralaha; Little Falls, Frank Maala; Worcester, Peter Rode
- OHIO: Barborton, Frank Treba

- Cleveland, Anton Bobek, Chas. Karlinger, Jacob Resnik; Girard, Anton Nagode; Lorain, Louis Balant; John Kosak; Youngtown, Anton Kihalj
- OREGON: Oregon City, J. Kobur
- PENNSYLVANIA: Bensmer, John Jevnikar; Conemaugh, J. Brezovec; Coverdale in okolica, Jos. Paternel; Export, Louis Supančič; Farrell, Jerry Okorn; Forest City, Wath Kamin; Fr. Blodilka
- Greenburg, Frank Novak; Homer City, Fr. Ferencak
- Imperial, Vence Palcič; Johnstown, John Polantz
- Kravn, Ant. Tausch; Luerne, Frank Balloch; Midway, Joud Žust
- Pittsburgh in okolica, Philip Praga; Steelton, A. Hron; Turtle Creek, Fr. Schifres; West Newton, J. V. Jovan
- WISCONSIN: Milwaukee, West Allis, Fr. Štek; Sheboygan, Joseph Kahrč
- WYOMING: Rock Springs, Louis Teuchar; Diamondville, Joe Holica

Vsak zastopnik izda potrdilo za vse, katere je sprejel. Zastopnike tudi sprejemamo.

UPRAVA GLAS NARODA

NEBO GORI

ROMAN. — Spisal: IVAN ALBRECHT.

7

"Se boš moral tī tudi še potegniti za Meto," pomežikne Foltan in ponudi Mojca medicino.

"Skoraj bi bil pozabli. Tole sem prinesel zate. Je žegnano, da veš, ko sem dobil tako blizu cerkve." Vsem gre na smeh.

"Odkod jih pa jemlješ nocoj?"

"Iz medicine, mati, če mi ne boste zamerili. Kakopak, zdaj morate nehati z boleznijo. Završki je ženijo. Čeprav Miha mene ne mara za caumarja, gre pa Mojca lahko Meti za družico; saj zna nemško kakor bi orehe trla."

Zenski se spogledata. Miha pa se v zadregi udari po kolnih, čes:

"Nocoj mi pa res Foltan zmeraj sproti preje besedo."

Po ovinkih pove, kako se je oče vsega naveličal in je mati bolelna, pa kako sestri silita vsaka v svoje gnezdo. Ne kaže drugače kakor da se Miha res loti gospodarstva. Ko bi bilo po njegovem, bi rajši ostal še nekaj let fant, pa kaj, ko zemlja ne mara odlašanja. Tako je moral danes priti zavoljo oklicev v Borovlje.

"Kaj si v naši fari izbral nevesto,?" zvedavo nagne Mojca glavo.

"Saj je Foltan povedal. Šterjakova pride k nam."

"Potlej boš pa že dihal. Tam so podloženi. Saj ne boš vedel kam z doto!" poudarja Gomilarica, medtem ko Foltan zanaha.

"Eh, kjer nastane kup, se potlej kar samo kopiči."

Polsustra ga svače pogleda in ponudi Završkemu medicino. "Da boš prejel bolj sladke in novi stan."

Pogleda se srečata. Fantu lahko zadrti roka. Foltan gubaniči čelo, a mati utrujena na pol zatisne oči.

Zunaj se je medtem popolnoma zjasnilo. Sonce zahaja kakor v plamenu. Kmalu zažari nebo v škrlatni zarji.

"Poglejte, kako gori nebo," se vzdrami mati Zala.

Vsi se zagledajo v lepoto poletnega večera.

Pri fari zavzorni in na podružnici prizvanja. Pastir trobi in žene čredo drobnice s pašo. Po vasi se razlega vrišč razigranih otrok, ki veselo čofotajo po mlakužah.

Miha se poslovi. Da ga bo veselilo, če bo mogla teta s svojimi na svatbo, ponavlja pred odhodom, in naj mu nikar ne zamerijo, če je bilo kdaj kaj narobe.

Mojca in Foltan ga spremita na plano.

"Pa, res gori!" zamíži zmagaj polbrat, ko spozna, s kako dolgim pogledom se Miha poslavlja od Mojce. "Bo treba dati za maše, da ne bo večnega ognja —"

"Čeljustalo, kaj ti pa reči nocoj po glavi," izpusti dekle bratrančev roko in ježno bliska proti pol bratu, ta pa kakor mimogrede:

"Dež me je opral, pa imam bolj oster pogled."

"Saj ma ne prideš na kraj," se zasmije Miha in zavije počasi nizdol po vasi. "Mater kmalu pozdravita," se spodaj ozre nazaj in še z roko zamahne v pozdrav, preden se izgubi med hiše.

Na nebu ugane zarja. Z gora veje hlad. Mojca zmraki. V popolni tiski je čuti iz hiše škripavo tikikanje stare ure.

Pri Kleberju v trgu je v posebni sobi zbrana nemška družba že pričakovala Kornbrennerja in Seelinschegga ter ju je sprejela s hrupno nagajivim pozdravljanjem. Nadlegar Haberman si je takoj zadovoljno pogladil kozjo brado in izza nize stopi kancelistu naproti, čes:

"Se je zanka utrgala, dragi Kurt! Oh, moje sozalje. Tako lepa mucka ti uide —"

"Kam? Katera?" je zamahalo udečelasga zdravnika doktorja Leckerja, ki je bil na glasu, da imajo hušji strah pred njim ženske kakor bolzni. "Nemara še ni zamujeno, gospod Kornbrenner. Takole s pametnim receptom —"

"Beži, beži, doktor," ga potreplja po ramenu sodnik Binder. "Ob tvojih receptih bi sam glodej orknil."

Vsa družba buši v smeh, le davkar Seelinschegg se uslužno priklanja:

"Sama hudobija jih drži skupaj, ali ne, gospod doktor?"

"Zato pa imamo davkarja v sredi," naglo vrne Haberman.

"Pa sem res padel med vas kot devica v pekel," se v navidezni zadregi muza Kornbrenner, ko pozdravlja razigrano družbo. "Še dobro, da imam tako zvestega varuha s seboj — z zasmehljivim pogledom ošvrkne davkarja — sicer bi me bilo kar strah."

"Zato sedaj prosim, gospodje, ne pohujšajte te nedolžne ovčice," razprostre sodnik roke, "kajti sicer bcn: moral politikati postavo na pomoč."

"To je nasilje," posadi Haberman Kornbrennerja kraj sebe, medtem ko Seelinschegg sede med zdravnika in sodnika. "Predlagam, da skupno kaznujemo sodnika. Kot dober pravnik naj nam v kratkem in jedrnatem predavanju razloži in utemelji, čemu pred veliko nočjo ni po postavi zgrabil tistega, ki mu je odnesel površnik, ko se je okrog Resnika nekje priporočil za piše"

Dr. Binder komaj pogoltno jezo.

Malo obzirnosti bo menda tudi pri salah ne škodovalo," za davkarjevim hrbotom polglasno zamrmra zdravnik, ta pa v strahu za dobro voljo namenom glasno nazaj.

"No, no, saj smo vendar sami domači med seboj."

Habermana opomba vendar ne vrne. "Rajši se loti čokatega oštrija Kleberja, ti pride pogledat h gostoni."

"Kakšno vino pa nocoj pije gospod sodnik?"

"Ljutomerčana, gospod inženir —"

"Kako neki! Ali ste mu tiroleca priučnili vmes?"

"No, veste kaj, gospod nadlogar, da rečete meni kaj takega," se brani oštr in dvigne do polovice natočeni kozarec proti hiši. "Po vsem Koroškem ne dobite več takega vina."

"Kaj se mu res pustite, gospod Kleber!" ga prekine sodnik. "Saj veste, kakšen je inženir Haberman, kadar v štoru voha divjega lova."

(Nadaljevanje prihodnjič.)

Slovenska mesta v 17. in 18. stoletju

(Nadaljevanje.)

V Ljubljani je bilo toliko naseljenih Italijanov, da je bil med izobraženci italijanski jezik popolnoma udomačen. Nastavljeni so bili kot zdravniki, deželni uradniki, pisarji, imeli so trgovine, gostilne, tudi zlatarji, dekarnarji in drugi obrtniki so bili Italijani. Na njih imena naletimo v zapisnikih mestnih svetovalcev in nekateri so celo zasedli župansko stolico. V malih mestih po deželi ni bilo drugače. Kranj, Kamnik, Škofja Loka, Celje, Ptuj, Radgona, Slov. Bistrica, in drugi kraji so imeli vsi več ali manj laških priseljencev. Italijani so bili tu poselniki, poštarji, žgaleci opeke in apna, slikarji, stavbeniki itd. Med spodnještajerskimi mesti je bilo menda največ Italijanov v Ptujju. V tem malem mestu je bilo nad 20 italijanskih trgovcev. To laško priseljevanje je trajalo do srede 18. veka, ko je pod Marijo Terezijo in Jožefom II. začela prevladovati nemščina in se je tudi z izboljšanim šolstvom začelo vzgajati domače izobraženstvo, ki je prevzelo vsa javna in zasebna mesta.

Nu treba pripominjati, da je bilo na Primorskem še mnogo več italijanskih priseljencev, kakor po drugih slovenskih deželah. V Gorici in Trstu se ljubljava, kakor po drugih slovenskih mestih, in tudi po uradnih ni bilo lahko vpeljati nemščino, to radi tega, ker so se vsi pravniki in drugi izobraženci šolali v Italiji ter jim je bila nemščina nepoznana. Šele za vlade Jožefa I. so po uradnih začeli rabiti tudi nemščino. Večje število priseljencev in kulturni stiki z Italijo so vzrok da so ohranila ta mesta še danes italijanski značaj, kljub temu, da je ogromna večina prebivalcev slovenskega izvora.

Ker so živela vsa mesta večji del od trgovine, bi ne bilo prav tako bi ne spregovorili par besed o trgovini, ki se je vršila do začetka 18. stoletja na zelo preprost način. Do takrat blaga večinoma niso še prevažali na vozovih, ampak prenašali v tovorih s konji, osli in mulami.

Mamjkalo je dobrih cest. Šele za vlade Karla VI. so začeli misliti na izboljšanje prometnih zvez. Takrat so začeli obnavljati ceste med Dunajem in Trstom ter Reko; napravili so tudi novo cesto iz Maribora skozi Dravsko dolino v Celovec in Beljak, ter popravili ceste čez Ljubelj na Kranjsko, a Reko so zvezali s Karlovcem. Za Valvasorja je šla vsa trgovina po ozkih tovnih potih in tovorjenje je bil glavni zaslužek slovenskih kmetov. Tovorniki so Čiči in Notranjci sol na Kranjsko in Štajersko. Logačani in Vrhnjani so naložili blago, ki je došlo po Ljubljani-

ci na svoje konje in mule ter šli z njim v Gorico ali Trst. Zlasti pa je cvetela ta kupčija na Gorenjskem. Naš zgodovinski pisec jo opisuje s temi-le besedami:

"Na Gorenjskem se preživlja mnogo ljudi s tovorjenjem, to je, na konjih prenašajo blago proti Gradcu, Dunaju, Solnogradu, Trstu, Gorici in v druge kraje, in sicer: vino, olje, sol, žito, platno, živo srebro, železo jeklo ter še mnoge druge reči. Ker v deželi ni pravih vozniškov, ki bi prevažali težka bremena, kakor so na Nemškem, za to blago, ki omenjeni tovarniki ne spravijo naprej, prepeljajo z majhnimi vozički. S takimi vozijo železo in jeklo po dvakrat na teden do Ljubljane, kjer naložijo žito in druga živila za svoje rudnike. Mnogi, ki tržijo s platnom, ga izvažajo v Italijo, kamor pošiljajo tudi konje. Velik del nosi v inozemstvo neke vrste (mače blago, ki se imenuje 'mehalen' (mezlan?) in ga izdelujejo v velikih množinih skoro v vseh gorenjskih vaseh. Drugi izvažajo volno in ovčji sir, ki je tako dober in okusen, da velja v Nemčiji za 'parmecan sir'. Enako živahna je tudi trgovina v kordovan usnjem. Ker rabijo škorpionovo olje proti piku strupenih kač, zato se preživlja mnogo preprostih ljudi na Kranjskem s tem, da prodajajo škorpione v tuje dežele, nosijo jih celo v Holandijo, na Angliško in Francoško, enako tudi 'polhove kože'."

Iz tega je razvidno, da so naši poleg domače obrti, tudi zelo radi sodelovali pri prevažanju blaga.

Pa še eno in sicer važno slovensko mestece je nastalo v tej dobi: Idrija, kjer je bil sicer največji rudnik v slovenskih pokrajinah, in menda največji rudnik te vrste na svetu v tistih dobi, je bil do 18. stoletja le manjša naselbina. O razvoju je treba pripomniti to-le:

Leta 1578 je nadvojvoda Karol izprevidel, da idrijski rudnik zato ne more uspeti, ker je bilo pri njem udeleženih preveč rudarskih podjetij, ki so med seboj tekmovali ter pri tem zabredle v dolgove in niso mogle redno plačevati niti delavcev niti davke cesarju, katerega so večkrat celo prosili podpore. Nadvojvoda se je začel pogajati z drugimi podjetniki za nakup njihovih deležev in jih končno v večini ali manjšimi vsotami pridobil. Od tedaj je ostal rudnik v posesti avstrijskih vladarjev do razsula monarhije.

Po svojem rudarskem sodniku Kisehnu je nadvojvoda Karol preosnoval upravo rudnika in izdal poseben rudarski red. Po tej odredbi ni smel nihče kopati živega srebra v obsegu nekdanjega graščinskega posestva, kakor le rudniški urad v Idriji. Na celu uprave sta poleg rudniškega sodnika še oškrbnik in knjigovodja. S temi uredbami se je v Idriji marsikaj izboljšalo; med delavci sta se utrdila red in pravnost; rudarstvo se je dvignilo, ko so začeli rudo topiti na popolnejši način in kopati novo "Barbarino jamo." Nadvojvoda je tudi izločil Idrijo iz tolminske grofije, h kateri je prej pripadala, vendar je ostala v kriminalnih zadevah še nadalje podložna tolminskemu sodišču. Tolminci, ki so že ob začetku rudnika dali zanj znaten del delavcev, so še obdržali pravico tovarnega živga srebra. Sredi 17. stoletja je bilo zaposlenih v rudniku okoli 280 delavcev, ki so pridržali 230 do 260 funtov živga srebra na leto. Izvažali so rudo v Gorico, Ljubljano, Loko in razna nemška mesta. Radi bogatih zemeljskih zakladov se je rudnik od leta do leta bolj razvijal in

NOVA IZDAJA

Dobri Atlas

je nujno potreben

... in ravno v

HAMMONDOVEM NOvem Svetovnem Atlasu

NAJDETE ZEMLJEVIDE, KI SO TAKO POTREBNI, DA MORETE SLEDITI DANAŠNJIM POROČILOM

Zbirka nanovo in lepo tiskanih zemljevidov v 7 barvah, kaže svet, kakoršen je danes in vam pomaga razumeti zgodovinsko važno delovanje diktatorskih in demokratskih vlad.

NEKAJ POSEBNIH VAZNOSTI

Sestav sveta—abecedni seznam dežel, provinc—navaja površino, prebivalstvo, glavna mesta in kraj na zemljevidu.

Seznam mest in trgov—navaja ime kraja, okraj, in državo, prebivalstvo in kraj na zemljevidu.

Zastave vodilnih držav—v polnih barvah, vsa skupaj 56; cela vrsta narodnih barv.

ILUSTRACIJE—45 skrbno izbranih resničnih fotografij iz vseh krajev sveta.

NOVO LJUDSKO ŠTETJE—Uradne številke glavnih mest in trgov v Združenih državah in kaže primerjavo s starim štetjem.

SEDAJ

40 centov

PO POŠTI

V URADU — 35 CENTOV

48 VELIKIH STRANI

Naročite pri:

Slovenic Publishing Company

216 WEST 18th STREET
NEW YORK, N. Y.

ALI VESTE? Vojni Hranilni Bondi Vam plačujejo 2.9 procentne obresti na Vaš denar!

SEDAJ LAHKO DOBITE

LASTNOROČNO PODPISANO KNJIGO

TWO-WAY PASSAGE

PISATELJA LOUIS-A ADAMIČ-A ZA NAVADNO CENO

\$2.50

Pri naročbi se poslužite naslednjega kupona

Posiljam Money Order za lastnoročno podpisano knjigo: "THE TWO-WAY PASSAGE" za \$.....

Moje ime _____

Št., ulica ali Box št. _____

Mesto in država _____

Naročite lahko to knjigo pri:

KNJIGARNI

"Glas Naroda"

216 WEST 18th STREET NEW YORK

SMRTNA KOSA

V Claridge, Pa., je dne 1. aprila umrl Joseph Pivec, star 62 let in rojen v Vratih pri Smartnem na Dolenjskem.